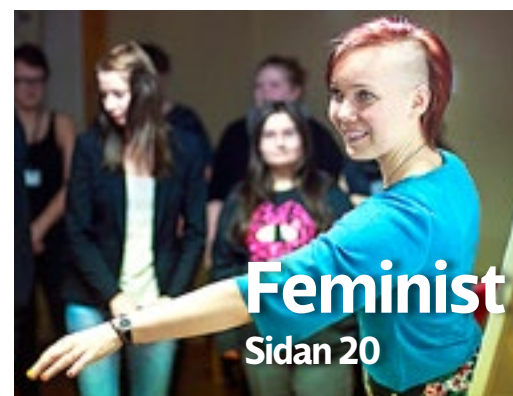

TORSDAG 5 FEBRUARI. NR 6/2015

Nu startar söndags-skola i KP
Sidan 6

Himmel och jord möts i nya Valamo
Sidan 10

Gud är här och då mår jag bättre
Sidan 8

Feminist
Sidan 20

► **DENNA VECKA:** KYRKPRESENS UTBILDNINGSBILAGA, INSTICK TILL LOJO FÖRSAMLING

Vart tar teologerna vägen?

Hälften av prästerna i Borgå stift närmar sig pensionsåldern.

Det råder brist på behöriga kyrkoherdar. Särskilt på Åland är situationen alarmerande.

SIDAN 4

Ger unga ett lyft

Sidan 2

Kyrkan tog ett steg närmare nytt ämbete
Sidan 5

Om att bli bedragen och bli hel igen
Sidan 12

Stephen Hawkings familjeliv blev film
Sidan 13

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Vem ska komma efter dem som går?

KP PRÄSTMATUSJKORNA I KP:s undersökande artikel om strukturen i ämbetskåren illustrerar tydligt en utmaning för de svenska församlingarna.

Stiftet har en pensionärsboom bakom knuten, och tyvärr verkar det som om de som förväntas plocka upp de fallna mantlarna blir allt färre.

Dessutom är konkurrensen om ledarpositionerna, kyrkoherdeposterna, oroväckande liten. I jämförelse med hur det ser ut på finskt håll är antalet sökande till lediga tjänster få – till råga på det har Borgå stifts herdar inte alltid den formella kompetens som numera krävs av en kyrkoherde.

DET HAR puffats och lockats från domkapitlets sida i flera repriser. Men det är fortfarande inte helt klart var problemet egentligen sitter. Varför vill de svenska prästerna inte bli chefer? Och varför vill de inte göra sig behöriga? Hinner inte? Vill inte? Känner sig inte uppmanade och önskade?

Till helhetsbilden hör också den lilla, men synliga gruppen i Borgå stift, som inte vill samarbeta med kvinnliga prästkollegor och därför inte väljs – eller ens söker – kyrkoherdetjänster. De "fastnar" på kaplanspinnhålet och kommer inte själva vidare, samtidigt som de blir en propp i systemet för för yngre präster som eventuellt skulle vilja avancera i sin egen församling. Det här är olyckligt, både för prästen själv och för församlingen och stiftet.

PRÄSTKRAGEN ÄR fortfarande något som får folk att reagera, hur tolerant och rentav likgiltigt till olika företeelser samhället i dag än har blivit.

Präster är intressanta när de gör trafikförseelser och begär brott som måste redas ut. Präster är också intressanta när de visar sig kunna måla tavlor eller sjunga skjortan av medtävlarna i talangjakter på teve.

Gör prästen något illa undrar folk hur han eller hon kunde göra det. Gör prästen något bra ställer man med stor förvåning precis samma fråga.

Det är ett udda ämbete, och de som vigs till det tvingas också acceptera ett uddaskap som inte går att förneka. Därför är det förståeligt att många unga värjer sig för den rollen.

"Prästkragen är fortfarande något som får folk att reagera."

OCH ÄNDÅ har jobbet liksom alla andra jobb sidor som belönar dem som tar det till sig. Amanda Audas-Kass, bloggare och ny KP-inkas-tare, skriver i sin blogg om sin makes prästjobb. Hemma hos dem är det jobbet ibland det värsta, något som får henne att turvis vara arg på församlingen, Gud och maken. Ändå är det ett jobb som ger så mycket. Utbrottet hon delar med sig är skönt, inte minst därför att det visar sig att andra också har liknande mönster att brottas med.

I SISTA hand står och faller allt med känslan av att vara på den plats där man ska vara. Där handlar det inte bara om vad domkapitlet vill och tycker, så billigt slipper vi inte undan. Varje församling bär ansvar för sina präster. Inte bara för vad de är just nu, utan också för vad de vill bli och ta ansvar för senare. I förlängningen också för vilket budskap kyrkan sänder till dem som eventuellt ska komma efter dem.

PROFILEN: CHARLES NGUJO

"Gud inte ser till vem som är rik eller fattig. Det räcker för mig att Gud litar på mig."

Det Gud gett kan ingen ta

För Charles Ngujo går det lika bra att göra akrobatik, sluka eld, spela afrikanska trummor eller skotta snö. Jag har många talanger, säger han. Men helst av allt vill han vägleda ungdomar.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Redan som barn drömde **Charles Ngujo** om Europa.

– Medan mina klasskamrater ville bli läkare eller lärare var det bara en sak som gällde för mig: att gifta mig med en vit kvinna och flytta till Europa.

Såväl läraren som klasskamraterna i skolan i Mombasa skrattade åt honom och tyckte att han var tokig.

– Ingen annan drömde om Europa. Min lärare frågade om jag var allvarlig. "Hur ska du kunna flytta till Europa, du som är från en fattig familj? Vet du ens var det är? Vem kan lita på dig där?" Läraren gillade mig inte för min positiva attityd.

Charles Ngujo växte upp i ett kristet hem och litade på Gud redan då.

– Jag svarade att Gud inte ser till vem som är rik eller fattig. Och det räcker för mig att Gud litar på mig. Jag sa till läraren att en dag ska jag komma till dig och berätta att jag kommer från Europa.

När man ser honom skotta snö på sin gårdsplan i Jakobstad kan man bara konstatera att hans dröm gått i uppfyllelse.

– Jag är glad över att drömmen blivit verklighet. Jag känner att Gud väl-signar mig varje dag.

Han har aldrig varit rädd att pröva nya saker. Det inställningen har hjälpt honom utveckla sina många talanger.

– Gud ger mig krafter att testa nya sa-

ker. Jag tackar Gud för mina talanger.

I skolan var det bara gymnastik som intresserade honom.

– Jag var bra på sport och gymnastik. Jag tränade mycket, inte bara sporter utan också komedi och att spela trummor. Jag började tidigt uppträda på hotellen för turisterna. Så hjälpte jag till att skaffa pengar till familjen.

Han uppträdde också på gator, på fester och evenemang.

– När jag såg en grupp människor gick jag fram till dem och sa: "Sitt där ni är så ska jag underhålla er."

En flygande panter

I Mombasa fanns den skickliga akrobatgruppen Flying Panthers som han blev medlem i. De uppträdde på hotellen och stränderna i Kenya och Tanzania.

– Jag är en artist, jag gör allt möjligt: volter, limbo, akrobatik, pyramider. Jag jonglerar och spelar trummor. Jag uppträder både ensam och i grupp.

Efter några år i Flying Panthers lärde han känna en svenska som hade kontakter till cirkuskolor i Sverige. Den vägen kom han till Europa.

– I Sverige reste jag runt med mina shower. Jag uppträdde också i flera andra länder som Tyskland, Spanien, Holland och i sydamerikanska länder. Jag har fått se många spännande platser och träffa många härliga människor.

Charles Ngujo kom till Finland 2011,

efter elva år i Sverige. Orsaken var **Linda**, som han mötte på tågstationen i Stockholm i januari 2005. Hon bodde då i Stockholm men senare bestämde de sig för att flytta till hennes hemstad Jakobstad. Nu har de två barn tillsammans, **Moa** och **Agnes**.

– Jag har också en 15-årig dotter i Kenya, **Florence**. Hon bor där med sin mamma och sin familj.

Vill arbeta med barn

I Finland har han utbildat sig till svet-sare men har inget fast jobb. Han lever mest på att besöka skolor och undervisa barn. Det gör han bland annat inom ramen för Cirkuskalaset, som han turnerat med runt om i Finland.

– Det är inte lätt att försörja sig på att

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumerations@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

vara akrobat. Men jag litar på att Gud förser mig med det jag behöver. Hitills har han gett mig mitt dagliga bröd. Ibland kan det vara kärvt men då ber jag och så kan någon skola ringa och be mig komma dit.

– Det är svårt för en svart man att komma in i den vita mannens samhälle. Men barnen jag jobbar med har ingen skillnad. Jag älskar att jobba med barn. Det är härligt att se glädjen hos barnen när de får vara med och göra olika cirkuskonster.

Eftersom han har familj i Jakobstad vill han inte längre binda sig för långa cirkusturnéer.

– Gud har gjort mycket för mig och min familj. Då min mamma var mycket sjuk för en tid helade Gud henne mirakulöst.

CHARLES NGUJO uppträdde i lekmanngudstjänsten i Jakobstad på söndagen.

Tre av mina yngre bröder har gått i mina fotspår och sysslar idag med akrobatik.

Nu drömmer han om att få arbeta med barn och ungdomar, lära dem cirkuskonster och berätta om Gud. Han ser Guds närvaro i sitt liv hela tiden.

– Gud älskar mig och han överraskar mig hela tiden. Han ger mig kontakter och leder mig till människor som jag kan lita på.

Men han inte alltid varit lika troviss. Flytten till Sverige förändrade hans inställning till Gud.

– Livet i Sverige var väldigt annorlunda än i Kenya. Det var ett nytt land och ett nytt liv. Jag glömde bort Gud där. Man kan rymma från människor men inte från Gud. Då jag kom till Finland knackade Gud på min dörr och

påminde mig om sin existens. När han gjorde det öppnade jag mig för honom. Att jag träffade Linda, som är kristen, hjälpte också.

Läraren har Charles Ngujo förlåtit. Efter några år i Sverige återvände han till Kenya. Han träffade sin lärare och gjorde det han som barn sagt att han skulle göra.

– Jag ville inte hämnas utan berätta att jag fortfarande är samma Charles. Jag sa att jag är glad över att hon var min lärare och lärde mig många nyttiga saker. Det som Gud gett mig kan ingen ta ifrån mig. Om jag kan hjälpa någon så gör jag det. Min dröm blev sann och jag vill uppmuntra andra att inte ge upp utan fortsätta kämpa för att nå sina mål. Ingenting är omöjligt för Gud.

CHARLES NGUJO

HEMMA I MOMBASA, KENYA. BOSATT I JAKOBSTAD SEDAN 2011.

GIFT MED LINDA. DE HAR TVÅ DÖTT-
RAR, MOA 8 ÅR (PÅ PÄRMBILDEN I DET
HÄR NUMRET AV KP) OCH AGNES 6 ÅR.

MÅNGSYSSLANDE ARTIST: GÖR
VOLTER, PYRAMIDER, LIMBO, SLU-
KAR ELD, JONGLERAR OCH SPELAR
TRUMMOR MED MERA.

UTBILDAD SVETSARE.

Lindgård befriad från boendeplikt i Domprostgården

DOMPROSTGÅRDEN. Borgå svenska domkyrkoförsamling behandlade vid sitt möte förra veckan kyrkoherde **Mats Lindgårds** anhållan om personlig befrielse från skyldigheten att bo i tjänstebostad, alltså den omdiskuterade Domprostgården. Församlingsrådet ställde sig positivt till hans anhållan.

Att Lindgård nu anhåller om befrielse från boen-

deplikten är en del av ett kompromissförslag, som ska resultera i att Domprostgården i framtiden används som mötes- och festutrymme för både den svensk- och finskspråkiga församlingen och som arbetsrum för domkyrkoförsamlingens präster.

– Men det här är en tillfällig lösning och betyder inte att vi är redo att ge upp

boendeplikten, säger **Anita Virtanen**, ny viceordförande i domkyrkoförsamlingens församlingsråd.

Hon hoppas att renoveringen av Domprostgården nu kommer igång.

– Vi har hört att så länge Pellinge lägergård renoveras händer ingenting, men nu är lägergården färdigrenoverad, säger hon.

■ SOFIA TORVALDS

Åstrand kandiderar till riksdagen

RIKSDAGSVAL. **Bo-Göran Åstrand** ställer trots allt upp som kandidat för Svenska Folkpartiet i riksdagsvalet i Vasa valkrets.

Tidigare meddelade Åstrand han inte kandiderar. Men nu har han ändrat sig.

Enligt ett pressmeddelande från SFP bygger hans beslut att kandidera på övertygelsen att dagspolitiken i dag behö-

ver en större dos kristna grundvärderingar. ”Bo-Göran Åstrands goda resultat i EU-valet samt den positiva responsen efteråt visar att det finns en klar efterfrågan på en kandidat med ett varmt kristet och medmänskligt hjärta.”

Bo-Göran Åstrand (född 1964) är kyrkoherde i Jakobstads svenska församling.

BORGÅ STIFT har knappa 200 präster i arbetslivet. En stor del av dem närmar sig emellertid pension. 30 procent av stiftets präster är kvinnor.

FÄRDIGA TEOLOGIE magistrar från ÅA:

2014: 19 magistrar

2013: 12 magistrar

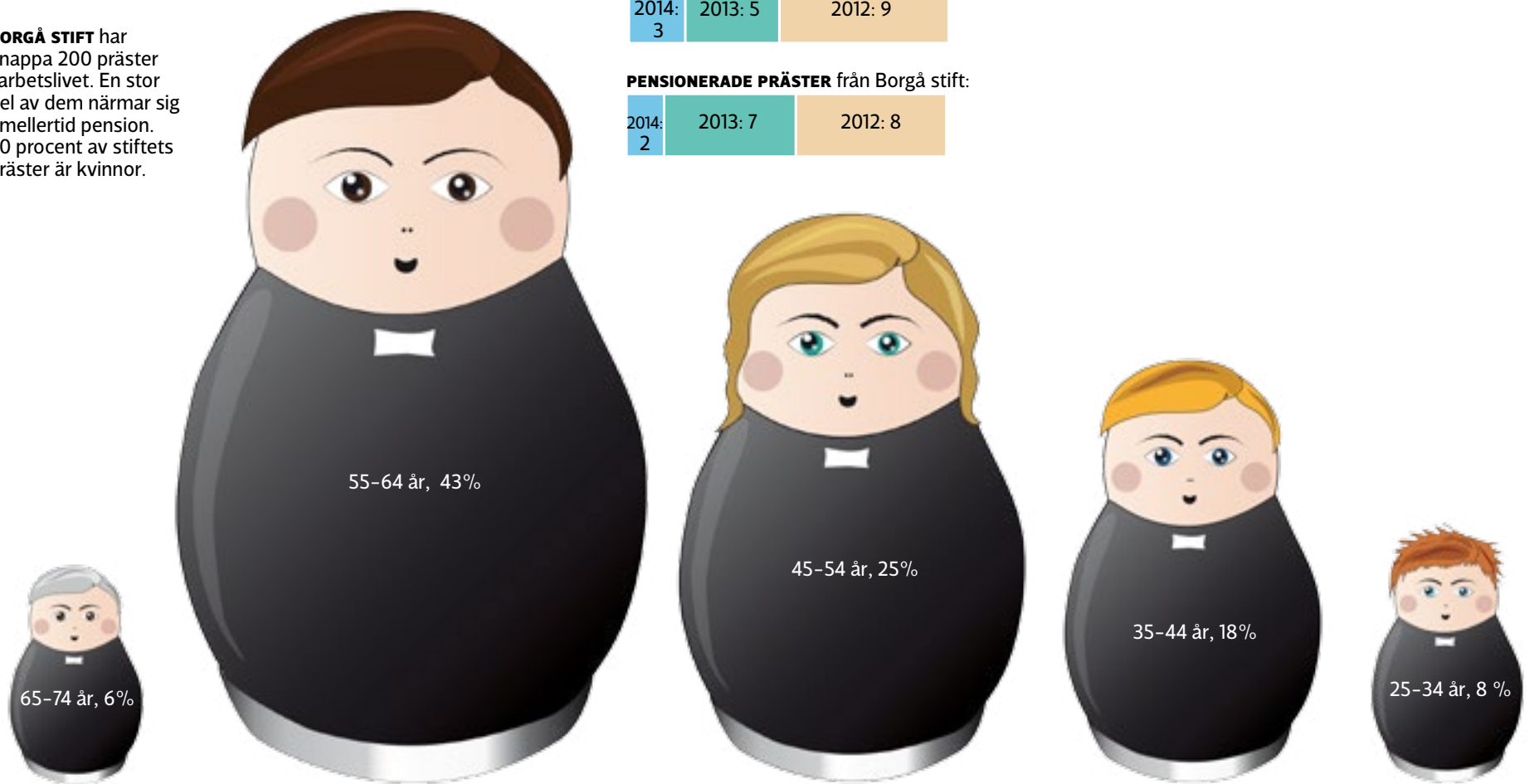
2012: 18 magistrar

PRÄSTVIGDA TILL Borgå stift:

2014: 3 2013: 5 2012: 9

PENSIONERADE PRÄSTER från Borgå stift:

2014: 2 2013: 7 2012: 8

Få vill vara chef i kyrkan

PRÄSTER. Genomsnittsprästen i Borgå stift är en man i övre medelåldern som inte vill bli chef.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM GRAFIK: MALIN AHO

När en prästtjänst blir ledig i Borgå stift söks den i regel av ett par-tre personer. Detta kan jämföras med 20-30 sökande i finska församlingar, åtminstone gällande tjänster i södra Finland.

– Vi hade nyligen fyra sökande till en kaplanstjänst i Vasa. Det var glädjande många, säger notarie **Clas Abrahamsson** vid domkapitlet i Borgå.

Enligt honom har behovet och tillgången av präster hittills mötts rätt väl i Borgå stift.

– Vi talar om en pensionsboom och visst är det fler än vanligt som gått i pension

under de senaste åren. Men det har inte ställt till med några större problem eftersom prästtjänsterna också har minskat i relativt snabb takt.

Att dra in tjänster är ett effektivt sätt att spara pengar. För tillfället dras kyrkan med för många tjänster och för mycket fastigheter.

– På tio år har vi haft tretton församlingssammanslagningar i Borgå stift. I förlängningen betyder det oftast att tjänster rationaliseras bort.

Men nästan hälften av de aktiva prästerna som nu är i tjänst i församlingarna är födda under 1950-talet och

kommer med andra ord att gå i pension inom de närmaste åren.

– Hittills har prästerna räckt till. Att det finns obesatta tjänster beror mer på geografi gissar jag. De flesta vill bo i tätorter med bra service. Men visst är systemet känsligt. Förändringar kan komma snabbt, säger Abrahamsson.

Ansvar tynger

Behöriga kyrkoherdar råder det däremot en klar brist på. Totalt finns det 53 kyrkoherdetjänster i stiftet men endast 43 präster har avlagt de tilläggstudier som krävs för tjänsten.

– Det innebär att vi har cirka tio obehöriga tillfälliga kyrkoherdar för tillfället, säger Abrahamsson.

Han gissar att det vage intresset för att vara chef i församlingen beror på den digra förvaltningen, att man som

herde måste syssla mer med papper än med människor.

– Lönen anses inte heller motsvara arbetsinsatsen, särskilt i de mindre församlingarna släpar lönerna efter.

Alla de stora centrumförsamlingarna har nyligen valt nya herdar men inte ens där, till de relativt prestigefyllda posterna som chef för stora centrumförsamlingar, var det någon trängsel med endast två sökande senaste höst när Petrus församling ledig-anslog sin herdetjänst.

– Jag vet inte riktigt vad det beror på. Det ställs förstås höga krav på ledarskapet med de

”Särskilt i de mindre församlingarna släpar lönerna efter.”

Clas Abrahamsson

stora arbetslagen som jobbar i centrum. Kanske känns svaret för tungt. Faktum är att det finns behöriga präster som ändå inte söker när det finns lediga herdetjänster.

Prästbrist hotar Åland

Ett område som oroar notarie Clas Abrahamsson är Åland. – Om 3-5 år kommer där att behövas många nya präster eftersom majoriteten nu är runt 60 år gamla.

Åland består dessutom av tio församlingar som alla också behöver en egen, behörig kyrkoherde. Domkapitlet försöker undvika att förordna nyvriga präster till herde.

För tillfället pågår en utredning om att sammanläsa församlingarna på norra Åland. Det klarar under våren ifall domkapitlet går vidare med planen eller förkastar den.

Några andra sammanslagningar är inte aktuella i

Borgå stift för tillfället.

– De flesta avvaktar och inväntar vad kyrkomötet bestämmer gällande samfälligheterna i vår.

Vart tar teologerna vägen?

Enligt Åbo Akademis egna uppföljningsenkät arbetar endast 33 procent av teologmagistrarna inom församlingarna ett år efter utexaminering.

– En del av magistrarna som prästvigts gör det i andra stift än Borgå stift. Några vigs inom Missionsstiftet eller Missionsprovinsen eller arbetar inom frikyrkliga samfund. En del av de färdiga magistrarna är forskare vid Åbo Akademi och fortsätter alltså sin utbildning, berättar **Mary Dahlbacka** som är amanuens vid fakulteten för humaniora, psykologi och teologi.

För tillfället finns det 85 närvar oanmälda kandidat-

INSAMLING GEMENSAMT ANSVAR

Nedsläpp för insamlingen

Esbobiskopen **Tapio Luoma** släppte ner pucken då Blues mötte Ilves senaste torsdag. Nedsläppet var ett av startskotten för insamlingen Gemensamt Ansvar.

Årets insamling under-

MATCHEN MELLAN Blues och Ilves i Esbo gick i Gemensamt Ansvars tecken med biskop Tapio Luoma som gjorde nedsläppet.

FOTO: JUKKA GRANSTRÖM/KOTIMAA

stöder finländare som är ensamma, sjuka eller har ekonomiska problem.

Enligt Statistikcentralen lever 635 000 finländare, nästan 12 procent av befolkningen, under fattigdomsgränsen.

Insamlingen hjälper också barnen i Haiti att gå i skola.

ÅLAND S:T MÅRTEN

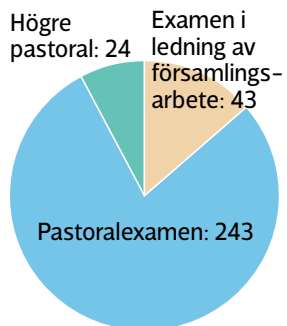
Kyrka till salu i Mariehamn

Mariehamns församling diskuterar en försäljning av S:t Mårtens kyrka till den katolska församlingen.

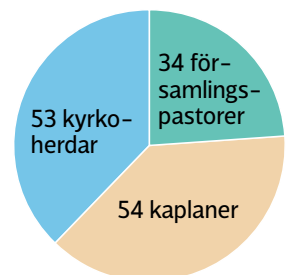
Enligt tidningarna på Åland beslöt kyrkorådet senaste vecka begära en indikativ köpesumma av den katolska församlingen. Hittills har församlingen inget konkret bud att ta ställning till.

Nyligen firade den katolska församlingen sin första mässa i kyrkan.

S:t Mårtens kyrka är ritad av arkitekterna **Stig** och **Murielle Svahnström** och den stod färdig 1969.

PRÄSTERNAS BEHÖRIGHET i Borgå stift (obs pensionärerna medräknade)

SAMMANLAGT 141 präster är i församlingstjänst.

ANTALET PRÄSTER i Borgå stift är drygt 300, varav 126 är pensionerade.

studerande och 28 magisterstuderande i teologi.

– Utöver dessa finns ett 60-tal studerande som är inskrivna för forskarstudier. Detsom på senare år har tillkommit är den begränsade studietiden och det gör ibland att en del studerande tvingas ut ur systemet.

Akademins uppföljningsenkät frågar också efter teologernas karriärmål för de närmaste fem åren. Under 20 procent nämner att de vill avancera i uppgifter, den stora majoriteten är nöjd med sin nuvarande position ett år efter utexaminering. Knappt 20 procent överväger att byta bransch.

– Missionen, Kyrkostyrelsens och skolvärldens sysselsätter en del teologer men det är tydligt att vi har många teologiska magistrar ute i samhället som väljer att aldrig bli präster, säger Abrahamsson.

Diakoner nu eller aldrig

NYTT ÄMBETE. Efter många års manglingar har Kyrkostyrelsen nu kommit med ett sista förslag på hur det nya diakonämbetet kunde utformas. Det finns röster både för och emot.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Nu ska förslaget vidare till kyrkomötet, som behandlar det på sin vårsession. Före det ska biskopsmötet ge sitt utlåtande i frågan. Sedan får vi se hur det går, säger **Åsa A. Westerlund**, medlem av Kyrkostyrelsens plenum och ombud vid kyrkomötet.

De som omfattas av det nya ämbetet är främst ungdomsarbetsledare, diakoner och diakonissor. Enligt planen ska de vigas på liknande sätt som prästerna viges i dag. – Och liksom för prästerna skulle vigningen kopplas ihop med en tjänst.

Redan i dag viges en del av diakonerna – men praxis varierar beroende på stift och församling.

Hur skulle då arbetsuppgifterna för de nya diakonerna skilja sig från dagens? Främst så att de enligt förslaget automatiskt skulle få rätt att hålla gudstjänst och predika inom sitt eget område. En diakon som jobbar med ungdomar skulle alltså kunna ordna och hålla en ungdomsgudstjänst till exempel vid ett skriftskollager, så länge det inte handlar om en nattvardsgudstjänst. Sakramenten ska också i framtiden förvaltas av präster.

I bland annat Norge och Danmark tillåts diakoner jordfästa, men några sådana planer finns inte för diakonerna i Finland.

Förnyelsen har förberetts i kyrkan i flera årtionden. Inte heller i dag är alla övertygade om att den verkligen behövs. Det är inte heller säkert att det här förslaget går igenom i kyrkomötet.

– Frågan har stötts och blötts länge, nu är absolut sista chansen att få igenom förnyelsen. Antagligen diskuterar vi frågan på våren och röstar om den på hösten, säger Westerlund.

Själv är hon fortfarande tveksam till tanken på ett nytt diakonämbete.

OM DET nya diakonämbetet godkänns av kyrkomötet innebär det till exempel att en diakoniarbetare får predika vid en gudstjänst utan att behöva särskilt tillstånd av kyrkoherden. Alla som omfattas av det nya ämbetet skulle också vigas till tjänst. FOTO: KP-ARKIV

– Hur jag röstar beror lite på hur förslaget ser ut efter att det behandlats i kyrkomötets utskott. Min personliga åsikt är att de frågor som finns kring till exempel predikorrätt eller välsignelse till tjänst borde gå att lösa på ett lättare sätt än genom att inrätta ett nytt ämbete.

Hon är rädd för att förnyelsen ska leda till större byråkrati och mer komplicerad rekrytering av ny personal.

– Dessutom flyttas en del av det arbete som nu gjorts i församlingarna till domkapitlet. Själv tvivlar jag på att det här är vad kyrkan behöver i dag.

Själv tvivlar jag på att det här är vad kyrkan behöver i dag.

Åsa A. Westerlund

Hennes förslag är att biskoparna kommer överens om vem som ska välsignas och hur och att man fattar principbeslut om diakonernas predikorrätt.

Många tror att det nya ämbetet kunde höja diakonernas status. Vad tror du om det?

– Tyvärr tror jag inte att den här förnyelsen hjälper vad gäller den saken. Hur man värdesätter diakoni och ungdomsarbete handlar inte om att vigas till ett ämbete, det handlar om arbetsledningen och kulturen i en församling. Jag tror inte att man med yttre medel kan höja värdet på arbetet, säger Westerlund.

Ecklesiastikråd **Pekka Huokuna** vid Kyrkostyrelsen har följt med diskussionen kring ämbetet länge och känner sig nöjd över att frågan nu kommit så långt att kyrkomötet tar itu med den.

– Jag har jobbat med frågan i fem år, och det här är andra gången frågan tas

upp vid kyrkomötet. Om kyrkan vill ha den här förnyelsen finns alla ingredienser här. Bättre än så här blir det inte, men det måste också finnas en vilja att gå in för det.

Han tror inte att förnyelsen leder till ökad byråkrati.

– Jag förstår inte varifrån den tanken kommer. Den enda ökningen i byråkrati som förändringen medför är att en del måste vigas – men de flesta diakoner har redan

blivit vigda, och de kommer inte att vigas på nytt. Allt de behöver göra är att ansöka om att få sin tidigare vigning godkänd.

Han vågar sig inte på att gissa om diakonämbetet nu har en chans att bli av.

Men en sak är han och Åsa A. Westerlund överens om.

– Går det inte igenom i det här kyrkomötet är frågan slutdiskuterad. Då blir det inget nytt diakonämbete i Finland.

NYTT ÄMBETE:

• **Kyrkostyrelsen föreslår** att kyrkan inrättar ett nytt diakonämbete som ett andligt ämbete vid sidan av prästämbetet.

• **Det nya** diakonämbetet skulle ersätta det nuvarande diakoniämbetet. Också personer som är verksamma inom kyrkans fostran och mission ska i framtiden kunna vigas till diakoner.

• **I det** här skedet föreslås inte att kantorerna inkluderas i det nya ämbetet.

CENSUR ATLAS

HarperCollins raderade Israel

I atlasen *The Collins Middle East Atlas*, utgiven av jätteförlaget HarperCollins, fattas landet Israel. Det skriver branschtidningen Svensk Bokhandel. Där Israel borde finnas i kartboken sträcker sig i stället

Jordanien och Syrien hela vägen ut till Medelhavet, med både Gaza och Västbanken utmärkt.

Atlasen beskrivs av förlaget som ”en idealisk skolatlas för unga lågstadiogeografer”. Bolaget försvarade först beslutet med att det skulle vara ”oacceptabelt” för företaget mellan-

österkunder om Israel tagits med. Men efter massiv kritik backar nu förlaget. I ett uttalande på sin Facebook-sida skriver förlaget: ”Denna produkt har nu tagits bort från försäljning i alla territorier och alla kvarvarande lager ska förstöras. HarperCollins ber om ursäkt för detta utelämnande.”

RELIGION FRED

Tillsammans mot hatet

Företrädare för åtta religioner i Sverige genomförde i helgen den gemensamma manifestationen ”Vägra hata!”. Under helgen lästes budkavlar från Sveriges interreligiösa råd upp i samband med bön

eller gudstjänst i moskéer, synagogor, kyrkor och andra heliga rum i bland annat Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå.

– Vi vill tydligt visa att religionerna inte är i konflikt med varandra, säger **Elvir Gigovic**, ordförande för Sveriges muslimska råd.

– Som religiösa företrädare tar vi också avstånd från våldshandlingar som begås i religionens namn, säger **Antje Jackelén**, ärkebiskop i Svenska kyrkan.

Manifestationen symboliseras av en budkavel för att den är ett gammalt sätt att varna för fara.

Marknaden är vår tids gud

Den försöker vi blidka med en rad metoder som inte sällan kommer nära ren vidskepelse. I KP:s söndagsskola ger sig Patrik Hagman i kast med bönen Fader vår.

DEL 1: "Fader vår som är i himmelen": Vad handlar religion om?

Religion betyder "att binda samman". Religion binder samman på flera olika sätt. Dels handlar det traditionellt om att religion binder samman ett samhälle. Det är den roll religionen haft i årtusenden: religionen är det som samlar människorna i ett samhälle kring ett gemensamt syfte, en gemensam världsbild, gemensamma riter och vanor. I den meningen är religion något ett samhälle inte kan klara sig utan, även om den kan se ut på väldigt olika sätt. Utan "religion" av något slag – den så sedan involvera tro på gudar eller inte – faller samhället sönder.

Om vi ser på religion på det här sättet är frågan om vi tror att det finns gudar inte den mest avgörande. Ateism är varken frånvaron av religion eller att inte tro att någon gud existerar. Snarare handlar det om att vägra kalla de gudar man tror på för gudar. De krafter som forntidens människor kallade gudar, som vädret, havet och skogen, var inte påhittade. De var och är verkliga krafter som påverkar människors liv. Bara namnen var påhittade.

Men i dag ger vi ogärna namn åt dessa gudar, med några undantag. "Marknaden" är helt klart en av vår tids mäktigaste gudar och den försöker vi i vårt samhälle blidka med en rad metoder som inte sällan kommer nära ren vidskepelse. "Modet" är en annan gud som många följer rent religiöst. Men det finns många fler sådana makter som styr våra liv – tron på framgång, på hälsa, på sex, på Den Stora Kärleken.

Vi ser inget samband

Man kan alltså säga att den normala religionen för människor är något slags polyteism, månggudadyrkan. Den här typen av religion fanns hos de gamla grekerna, det förkristna Norden och alltså även i vår tids "sekulariserade" samhälle (månggudadyrkan i nutida hinduism är lite mer komplicerad). Vi påverkas av – och försöker påverka – en rad olika makter eller gudar, men vi ser inget direkt samband mellan dem. Till och med när sambanden finns, som mellan gudar som finansmakterna och klimatet, har vi svårt att se dem. Det här är det stora problemet med en polyteistisk världsbild. Den gör det svårt för oss att se sammanhang i världen, att se att vi ingår i något slags helhet. Följaktligen blir det svårt att se mening i mitt liv, eftersom jag inte hör samman med de krafter som formar mitt liv.

Ett annat vanligt alternativet är ett försök att se just sådana kopplingar mellan alla dessa krafter. Man tänker sig helt enkelt att allt hör ihop. Alla dessa krafter, hela vår värld, är egentligen uttryck för en enda gud som är det samma som vår värld. Den tekniska termen för denna livssyn är panteism. Det kan ta sig lite olika uttryck, från lite hippieaktiga föreställningar om att vi alla är ett, till olika typer av materialistiska föreställningar där man tänker sig att sanningen om verklighe-

Vad är kristen tro bra för? På vilket sätt är ett kristet liv annorlunda än ett icke-kristet? Varför är Jesus viktig? Hur syns tro på Gud till vardags?

Söndagsskola för vuxna söker svar genom att ta avstamp i bönen Fader vår. Den är en introduktion i kristen tro som börjar från ett lite ovanligt håll, nämligen i livet här och nu. Patrik Hagman säger att han riktar sig till alla vuxna som känner att det är dags att ta reda på mer om kristendomen.

Sådant som treenigheten och Guds egenskaper får vänta lite. Däremot borde det bli klart redan från början: Kristen tro, om vi tar den på allvar, är avgörande för hur vi lever våra liv.

ten är den grundläggande struktur som fysiker undersöker och att allt utöver det är bestämt av denna struktur. Det finns alltså även av denna form både varianter som tror på en gud och de som inte gör det.

Man kan säga att denna typ av religion löser problemet med mening i livet. En panteist ser sitt liv som del av en oändligt stor helhet där allt har sin unika betydelse. Men den synen för med sig andra problem i stället. Det viktigaste är problemet med ondskan. För om allt är ett, och vi ser att det finns ondska i världen, då måste vi sluta oss till att världen som helhet är ond. Vi kan inte rikta vår vrede över ondskan i världen någon annanstans än mot världen som helhet. Det betyder att panteism bara går att upprätthålla så länge vi är omedvetna om ondskan i världen eller förmår förklara bort den på något vis. Det är inte riktigt ärligt.

En koncentrerad form

Det betyder att vi kan räkna med ett tredje alternativ, som vi kan kalla monoteism, tron på en gud. Det innebär att man avskiljer en del av verkligheten från allt det andra och kallar det för "Gud". Det innebär att vi fortfarande kan se att allt hänger ihop på något vis, och därför har en mening. Men det betyder att vi kan rikta vår frustration och vrede mot Gud i stället för världen som helhet.

Redan det är antagligen en stor förbättring. Men kristendomen (och det gäller även judendom och islam på lite olika sätt) tänker sig att det finns bättre sätt att förhålla sig till Gud än att vara arg, även om ilska verkar vara helt legitimt i Bibeln. Detta annorlunda sätt att förhålla sig till Gud kan i ett ord sammanfattas som "bön".

Det vi gör när vi ber är enligt detta sätt att se en speciellt koncentrerad form av ett sätt att leva sitt liv. Hur denna livshållning egentligen ser ut sammanfattas bra i Jesu undervisning om bönen, speciellt i bönen Fader vår, där olika sidor av detta sätt att leva lyfts fram.

Bön är det kristna alternativet till att vara arg på Gud. Att leva som kristen handlar alltså om att se världen så att den del av verkligheten vi kallar för "Gud" också kan kallas för vår Fader.

"Bön är det kristna alternativet till att vara arg på Gud."
Patrik Hagman

PATRIK HAGMAN håller söndagsskola för vuxna i Kyrkpressen den här våren.

Iklädd kippa i stadskärnan

PROTEST. Tecknen på ökat judehat i Europa oroar inte bara beslutsfattare. I samband med Minnesdagen för Förintelsens offer testade två män hur det är att gå omkring i Helsingfors med en judisk symbol synlig på huvudet.

TEXT OCH FOTO:
JOANNA NYLUND

– Hej! Får jag fråga dig en sak? Vet du vad det är för dag i dag?

Heikki Hilvo, pensionerad präst, står mitt i Kampens köpcentrum i Helsingfors den 27 januari, på Minnesdagen för Förintelsens offer, med en judisk kippa på huvudet. Tillsammans med vännen **Petri Kauhanen** från Suomen Karmelystystys, också iförd samma huvudbonad, vill han dra uppmärksamhet till att det gått 70 år sedan Auschwitz befriades. För den intresserade vecklar han ut Helsingin Sanomats stora artikel om dödslägret från söndagen innan.

– Jag hörde om vad som hänt den svenska reporter som gick omkring i Malmö med en kippa på huvudet. Jag tror inte att det skulle kunna hända här, men blev ändå inspirerad att testa folks attityder lite. Minnesdagen känns som det perfekta tillfället. Men ärligt talat undrar jag om de flesta finländare ens vet vad det är för hatt! småkrattar Hilvo.

Judehatet i Malmö

Reporter **Petter Ljunggren** på Sveriges Television filmades i hemlighet då han gick omkring i Malmö iförd en kippa och med en Davidsstjärna runt halsen. Han blev häcklad, utsatt för äggkastning och varnad att fly området för sin egen säkerhets skull. Inslaget visades den 21 januari i ett avsnitt av det undersökande faktaprogrammet

HEIKKI HILVO, pensionerad präst, väcker reaktioner då han går omkring i ett köpcentrum i Helsingfors med kippa på huvudet.

Uppdrag granskning, under namnet "Judehatet i Malmö".

Många tittar nyfiket på de båda männen. Plötsligt hörs ett förtjust "shalom!" från ett israeliskt par som går förbi. Hilvo och Kauhanen stannar och pratar med några förbipasserande. En turkisk muslimsk man svarar genast jakande på Heikkis fråga. Inte alla tillfrågade känner till dagen, men alla har däremot hört talas om Auschwitz. En vakt som jobbar i köpcentret berättar att han till och med besökt platsen.

Ett gäng muslimska ton-

årskillar är välvilligt inställda till Hilvo men talar hellre om IS och USA:s förbrytelser än om Förintelsen.

– Det ligger starkt i den finska kulturen att inte lägga sig i vad andra gör. Det skulle

"Shalom."

Ett förbipasserande israeliskt par hälsar på Heikki Hilvo.

nog kräva ganska mycket för att vi skulle få öppet negativa reaktioner, tror Hilvo. Sedan ler han lite förläget och suckar.

– Jag bor själv i invandrarstäta Gärdssbacka och tog metron hit. Så feg är jag ändå att jag inte vågade sätta på mig kippan förrän vi kommit några stationer på väg ... Kauhanen nickar instämmande.

– Det känns nog som en mycket större risk att gå med kippa i till exempel Östra centrum. Man kan inte veta, men så känns det.

VÅGA FRÅGA

Det är i Guds händer

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde och svarar på läsarförfrågor om tro och kyrka.

Jag hör till lutherska kyrkan och min fru är ateist. Hon vill inte att våra barn ska döpas och jag har inte insisterat på dop. Vad säger den lutherska läran: hur skulle det gå för våra barn om de råkade ut för en olycka och dog innan de hann bli döpta? Skulle de komma till himlen?

I FRÅGESTÄLLARENS familj har denna inte helt ovanliga situation lösts helt korrekt enligt religionsfrihetslagen. Om föräldrarna till ett barn har olika "trosbekännelse" ska man komma överens om vilken av föräldrarna barnen följer. Kan man inte enas i frågan följer barnen modern.

I DET nu aktuella fallet framgår moderns vilja klart och fadern har accepterat den. Det betyder att barnen inte blir medlemmar i kyrkan, vilket de skulle bli om de döptes. Detta gäller i alla kristna kyrkor och samfund. I en del samfund väntar man med dopet tills dopkandidaten kan avge vittnesbörd om sin personliga tro och själv be om att få bli döpt. I den lutherska kyrkan betonas den villkorslösa nåden i dopet starkt och därför bär man fram barnen i dopet redan som små.

SÅ DEN egentliga frågan. Kommer man till himlen även om man inte är döpt? Vår kyrkas bekännelseskriterier, som skrevs under en tid av tillspetsade trosstrider, har en del skarpa formuleringar om dopets nödvändighet för saligheten. Men mest betonas ändå hur dopet är en Guds gåva, ett uttryck för Guds godhet och barmhärtighet. En stor del av dopets betydelse läggs in i orden från Herren: "Jag har friköpt dig, jag har gett dig ditt namn, du är min." Vi är kända av himlen och kallas till kristusgemenskap.

Dopet är inte ett krav, utan en gåva som vi får ta emot och ha glädje och nytta av hela livet. Vi kallas att "leva i dopet", att dagligen kommunicera med Herren och ödmjukt inför honom lägga fram våra liv med alla tillkortakommanden och framgångar och i frimodig tro ta emot hans nåd. Det är ju så vi enligt Jesu dopbefallning ska läras att leva. Tar vi detta på allvar blir dopet en livslång process, ett livslångt förvaltande av det som innefattas av uttrycket "Guds nåd".

Det är kanske på sin plats att påpeka att det till all lycka inte är vi människor som ska avgöra vem som kommer vart efter jordelivet. Allt detta är i Guds händer och gäller alla människor.

Efter de här teologiska förklaringarna vill jag till slut ta ner frågan på ett praktiskt plan. Jag minnas de gånger jag suttit med djupt bedrövade föräldrar som förlorat barn de inte hunnit bära fram i dopet och därför ställt den nu aktuella frågan. De gångerna har jag inte kunnat annat än hålla deras händer och tala om Jesus som barnens vän och framlägga hoppet om himmelskt återseende. Och jag vill tro att det inte har varit fel, varken enligt Bibeln eller bekännelseskriterierna.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

En bananlåda med gospel

Nej, kära vänner. Nu handlar det varken om varken kante/lego/telegospel eller kante/lego/spel. Nu ska det handla om vinyler.

När jag var ung för ett par år sedan, närmare bestämt

på sjuttioalet, lade jag ofta mina slantar på lp-skivor.

Jag samlade inte på dem, men å andra sidan gjorde jag mig sällan av med dem heller. Så det blev liten samling i varje fall.

Samlingen har jag sparat tills denna dag men sedan cd-skivorna gjorde en-

tré har den knappt utökats. Ibland sätter jag på en vinyll på skivtallriken, kanske mest för att få uppleva nostalgin i att hålla i ett ordentligt skivfodral och höra knastret.

Jag trodde mig ha en viss koll på sjuttioalsmusiken. Ack nej. Okunsk-

pens lucka uppenbarades senaste vecka när en vän som gjort sig av med sin skivspelare lämnade en bananlåda full med vinyler i min vård.

Tydligen lyssnade jag inte på gospel som ung. Förvisso finns enstaka skivor av Don Francisco och Chuck

Girard, som jag hört tidigare, i bananlådan.

I lådan finns en också en liveinspelning av Kenneth Copeland där han till min överraskning sjunger och inte predikar. I dag är Copeland en av trosrörelsens främsta förkunnare och äger två jetplan. Han lär ska

ha varit sångare innan han kom till tro.

Men de allra flesta har jag aldrig i hört talas om; Reba Rambo, Dallas Holmes band, DeGarmas & Key Band, 2nd Chapter of Acts.

Men nu vet nu vad jag lyssnar på den närmaste tiden.

PSYKISK HÄLSA. Jag är inte ensam, Gud ser mig. Gud vet hur jag har det, känner den som ber. Psykoterapeuten och prästen Jan Byström vet att en sund religiositet leder till större psykisk hälsa och en känsla av att livet har både mening och riktning.

Tillsammans med Gud m

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Den som tror på Gud är aldrig ensam. Så kan man kanske sammanfatta en orsak till att religion i de allra flesta fall är något som förebygger psykisk sjukdom.

Det här menar den svenska psykoterapeuten och teologen **Jan Byström** som har jobbat som präst, personalkonsulent i flygvapnet och – sedan ett par år tillbaka – som legitimerad psykoterapeut. Vid sidan av psykoterapi-studierna har han forskat i hur man kan integrera människors gudstro i en psykologbehandling.

– Det var en liten pilotstudie, men den visade entydigt att religionen är en positiv faktor i terapiprocessen.

Jan Byström har jobbat med Acceptance and commitment therapy (ACT), en form av kognitiv beteendeterapi (KBT). ACT lägger stor vikt vid så kallade kontextuella faktorer som kan bidra till en bättre psykisk hälsa.

– Gudstron är en viktig del av livet, och den innehåller väldigt många positiva beståndsdelar, säger Byström.

Han är en av författarna bakom boken *Din väg ut ur oron. En självhjälpsbok med broder Lorens som vägvisare*. 1600-talsmunken och mystikern broder Lorens strävade efter att ständigt rikta sina tankar mot Gud, ”att leva i Guds nu”.

– Det handlar om att ta tanken om att Gud alltid är med mig på allvar. Som terapeut försöker jag stötta och hjälpa människor att bygga sin tilltro på insikten att Gud är här.

Människor som har mycket oro tenderar att vara i sina tankar, minnen och rädslor i stället för att vara i nuet.

– Broder Lorens hade ett tydligt perspektiv på medveten närvaro: det är att hitta ett sätt att vara mer närvarande i nuet.

Medveten närvaro är en teknik som används inom medicinen i dag, den är alltså inte religiös i sig. Vad vinner man då på att koppla in Gud?

– Det blir en dubbeleffekt. För det första befinner jag mig i nuet, för det andra får jag en insikt: jag är inte ensam, Gud älskar mig, Gud ser mig. Det finns en annan aspekt på livet. Den insikten tillför något viktigt.

Ta ut en kompassriktning

Det finns rätt mycket forskning kring religion och psykisk hälsa.

– Forskningen visar tydligt att den som har en sund gudstro har en bättre psykisk hälsa.

Och vad beror det på? En vanlig uppfattning är att religionen erbjuder en möjlighet att se sig själv och sitt liv i ett sammanhang.

– Men vi fokuserar mer på vad religionen kan tillföra en vanlig dag. Det handlar inte bara om att ”religion är en tröst när jag har det svårt” utan om att det ger något att veta att det finns någon som ständigt är närvarande i mitt liv.

Som terapeut arbetar han också mycket med att hitta livsvärden eller livsmål.

– Min kliniska erfarenhet är att det är viktigt att se vart jag är på väg, vilka värderingar jag har. Många människor i dag har inte alls arbetat med de här frågorna. Det kan vara rätt svårt att få syn på vad som egentligen är betydelsefullt i tillvaron. Det är inte lätt att svara på den frågan. En av mina patienter sa: ”Ja, det är väl pengar.”

Jan Byströms erfarenhet är att det kan vara lättare att sammanfatta de egna värderingarna om man har en tro.

– Den som tror har tagit ut en kompassriktning för sig själv. Det kan vara till exempel ett bibelställe: Allt vad ni vill att människorna skall göra för er,

”Forskningen visar tydligt att den som har en sund gudstro har en bättre psykisk hälsa.”
Jan Byström

det skall ni också göra för dem. (Matteus 7:12)

Och hur hjälper livsvärderingarna eller livsmålen en människa?

– Man blir till exempel bättre på att hantera nederlag.

Det hjälper inte att förstå

Jan Byström har en amerikansk kollega som gjorde en studie om depressiva universitetsstudenter.

– Problemet med depression är att det får människor att dra sig undan, vilket i sin tur leder till ännu större depressivitet. Så när min kollega träffade sina klienter sa han helt enkelt: aktivera din tro. Gå i kyrkan, prata med pastorn, hitta en bibelstudiegrupp.

Att tro handlar oftast om att hitta ett socialt sammanhang.

– Det är lättare att sätta upp långsiktiga mål om man har någonting att falla tillbaka på. Den tryggheten finns i kyrkan.

Det låter så enkelt, alltihop. Finns det inga invändningar?

– Det som vi möter bland alla patienter

är föreställningar som härstammar från Freud. Man tänker att människan på något vis är ett resultat av sin barndom och sina upplevelser. Tyvärr har den typen av psykologiska inriktningar fortfarande starkt fotfäste.

Själv säger Jan Byström bestämt nej till föreställningen att man först måste bearbeta det man varit med om, gå tillbaka och jobba med det, innan man kan påbörja ett nytt och bättre liv.

– Vi tror att man inte ska uppehålla sig vid orsakerna till att man mår dåligt. Man måste kunna se hur man ska kunna må bättre.

Det händer ofta att folk fastnar i sitt förflutna och tror att det är det terapin ska handla om.

– Då brukar jag säga: ”Hur mycket tid har du ägnat åt att fundera på det som hänt?” Då svarar patienten ofta: ”Hur mycket som helst.” Då frågar jag: ”Har det hjälpt dig?”

– Man fastnar i att man är skadad, men det finns inga bevis för att någon skulle bli bättre av att förstå varför hon mår dåligt.

OM KBT OCH ACT

• **KBT** står för Kognitiv beteendeterapi. KBT har sin förankring i inlärningspsykologi, socialpsykologi och kognitionspsykologi. I KBT ligger tonvikten på samspillet mellan individen och omgivningen och mellan en individs tankar, beteenden och känslor. Kognitiv beteendeterapi går ut på att man ska må och fungera bättre genom att förändra sitt beteende och hur man uppfattar och tolkar sig själv och sin omgivning.

• **ACT** står för Acceptance and commitment therapy. ACT är en form av KBT som skiljer sig från KBT bland annat i sin målsättning. ”Acceptans” syftar på en ovillkorlig acceptans av alla ens upplevelser, särskilt smärtsamma sådana. Ett grundläggande begrepp i ACT är ”värderad riktning” som innebär att man under en längre tid bör reflektera över och gradera vad man värderar.

(Källor: Vårdguiden, Wikipedia)

år jag bra

”Många kristna har under åren blivit illa behandlade i den traditionella psykoterapin.”
Jan Byström

Religion som beteende

De flesta som kommer till Jan Byström blir väldigt glada över att få arbeta terapeutiskt med den tro de har.

Är du ensam om att jobba så här?

– De flesta som jobbar med KBT har samma syn som jag, de tycker att det är viktigt att aktivera en människas tro, oberoende av om terapeuten är troende eller ej. Man utgår helt enkelt från människans hela kontext.

Utgångspunkten är att man ser på religion som beteende.

– Jag rotar inte i människors tro och undviker allt psykologiserande i stil med ”tror du egentligen, innerst inne?”.

– Jag tänker helt enkelt: det är bra att be, då får jag en upplevelse av att jag inte är ensam. Då ska jag använda mig av det.

Inom den psykodynamiska terapin – den som utgår från Freud – tänker man sig att religiösa människor har större problem är andra för att de kämpar med frågor kring synd, skuld och skam.

– Det finns det inga bevis för. I Sverige är den terapiformen tydligt på väg ut.

Men det kan också finnas ett terapimotstånd hos kristna.

– Evangelikala kristna har traditionellt varit misstänksamma mot psykoterapi. Men när en kristen människa får höra att tron kan integreras och aktiveras i behandlingen känns det bra för de flesta.

Kanske kan man till och med se på det hela som en gest av försoning, eftersom freudianska terapeuter ofta ansett att religionen varit en börda eller ett hinder för patienten.

– Många kristna har under åren blivit illa behandlade i den traditionella psykoterapin.

ÖVNING I LUGNANDE ANDNING

- **Sätt dig** bekvämt med fötterna stadigt mot golvet.
- **Börja med** att ta några djupa andetag. Fokusera sedan på nedre delen av magen. Lägg märke till att magen utvidgas när du andas in och dras samman när du andas ut.
- **Om du vill** kan du välja att vid varje utandning tänka orden ”lugn” eller ”frid”.
- **Sitt stilla** i fem minuter och andas på detta sätt.
- **Om tankar** kommer i ditt huvud så registrerar du dem och släpper sedan taget om dem. Låt uppmärksamheten vara riktad mot magen.
- **När du** tränat några dagar sittande kan du göra samma övning när du ligger eller står upp.

KLOSTEROMRÅDET ÄR samtidigt ett turistcentrum och ett hem för tolv munkar. Kommuniteten får finna sig i att ständigt omges av besökare.

EGEN TILLVERKNING. Valamo gör både rött och vitt vin och öl av lokala råvaror.

ORTODOXT CENTRUM. Ikonmålare hittar allt de behöver här, såväl material som kunskap.

VAXLJUSEN BRINNER nästan oavbrutet i klosterkyrkan som är Valamos hjärta.

VALAMO. Klostret som evakuerades undan vinterkriget lever i dag i spänningen mellan det himmelska uppdraget och det jordiska resultatansvaret.

Snö vitt änglaliv i tidens avkrok

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Nya Valamo kloster i Heinävesi: En sovande Törnrosa med rimfrost i ögonfransarna. Snön ligger tungt över gårds träden och de många byggnaderna. Intrycket är vitt, vitt. Klosterkyrkan helgad åt Kristi förklaring. De frostblästrade träbyggnaderna med spartansk inkvartering. Omedvetet dämpar besökare sina gester och röster för att inte bryta stillheten.

– På vintern är det verkligen fridfullt här. Då är bönen och gudstjänsten vår huvudsakliga uppgift, säger arkimandrit Sergei.

Som klostrets föreståndare ansvarar han för verksamheten och för den lilla skaran på tolv munkbröder. Lågsåsongen är en tid när bröderna i klostret har möjlighet till stillhet, även om det också nu finns grupper på besök.

Om somrarna är det desto livligare och busslast efter busslast anländer för att bekanta sig med det kloster som också bär en del av berättelsen om Finlands historia, krig och evakuering. Då deltar munkarna i arbetet med att guida runt på området.

– Det är ju bara på det sättet att turismen är klostrets världsliga hjärta. Jag har varit här i 25 år och har också hunnit vara receptionist när jag var yngre.

Whiskeyproduktion nästa

Souvenirshopen på området erbjuder det allmänheten uppfattar som traditionella klosterprodukter, som ikoner, örtblandningar och vaxljus.

Men Nya Valamo har också en egen vin- och ölproduktion och det senaste är projektet att utöka denna med whiskey.

ARKIMANDRIT SERGEI har bott i Valamo i 25 år.

Arkimandrit Sergei säger att produktionen fortfarande är i försöksstadiet. De yttre ramarna finns – men det dröjer ännu fyra år innan klosterwhiskeyn är mogen.

Helt oomstritt är projektet inte. Det har höjts skeptiska röster som undrar om försäljningen av starksprit faktiskt hör till det ett kloster ska ge sig in på.

– Det är klart att det har väckt blandade känslor. I historien har just klostren producerat vin och sprit. Munkarna spred whiskeyn från Scotland och Irland. I Mellaneuropa har klostren egen vintillverkning och på Cypern äger klostret Kykkos ett stort bryggeri, säger arkimandrit Sergei.

Utställning blev succé

I receptionen står Eija Liukko och säljer bland annat inträdesbiljetter till konstupställningen *Mästarens spår*. Sedan hösten 2014 har en släkt lånat ut konstverk med kristna motiv. Tavlorna spänner över fyra århundraden och är signerade med namn som Schjerfbeck och

Gallen-Kallela, men också av utländska konstnärer. Utställningen har varit en succé för besöksstatistiken och arkimandrit Sergei avslöjar att den privata samlaren har gett klartecken för en uppföljare, eftersom det inte fanns plats att ställa ut de över två hundra tavlor som erbjöds.

Eija Liukko uppskattar antalet besökare till cirka 100 000 årligen. De lockas dit av något av de tre hjul Valamo snurrar kring: det andliga och kyrkliga livet, kursverksamheten eller turismen. Själv hör Liukko till dem som finns på klostrets lönelistor. Men de senaste åren har de anställda blivit färre. Också Valamo har gått igenom samarbetsförhandlingar, både år 2012 och 2013.

– På vintrarna är vi cirka 25 anställda här, sommartid kring 50. Talkoarbetare kommer och går året om, säger Eija Liukko.

Talkoarbetarna är viktiga för upprätthållandet av klostret. Enligt arkimandriten är det särskilt de som sökt sig till ortodoxa kyrkan i vuxen ålder som på det här sättet vill tillägna sig kyrkans tradition och också ge ett konkret bidrag till att vara med och bygga vidare på den.

Unik miljö inspirerar

I kurscentret bakom kyrkan finns en grupp ikonmålare. De kommer från Helsingfors och sitter böjda i djup koncentration över sina ikoner av ärkeängeln Mikael. De har kommit till ett skede av arbetet när det kändes vettigt att stuva in både arbeten och deltagare och åka till det centrum som har allt det de behöver. Momentet är den krävande förgyllningen. Är-

keängels bild har fått en bakgrund av rent guld.

– När ni putsar förgyllningen här vid hårlockarna måste ni vara väldigt noga, för det är just det här som gör att bilden stiger fram, instruerar läraren Marja-Liisa Väättänen. Med skalpellen i hand skrapar hon varsamt bort guldstoff från en ikon där förgyllningen har grynats sig en aning.

Hon säger att Valamo är en otroligt inspirerande miljö för målarna. Kyrkan, konsten som omger dem och det andliga livet ger dem nya dimensioner.

Tuula Sääksi är en av deltagarna. – Jag började med ikonmålning när jag blev pensionerad, berättar hon.

I kursgården erbjuder också Valamo folkhögskola kurser, allt ifrån hantverkskurser som bokbindning och metallarbeten till retreatar och introduktionskurser i ortodox andlighet.

Hur viktigt är nya Valamo i dag för de ortodoxa själva? Hör det till att komma hit åtminstone en gång?

– Visst är det en av våra viktigaste kyrkor. Vi har pilgrimer som kommer hit regelbundet, till exempel under fasttiden, säger arkimandrit Sergei.

Klostrets betydelse syns också i att kyrkomötet för den ortodoxa kyrkan i Finland samlas här varje år.

Men resten av Finland? I år är det 75 år sedan munkarna flydde över isarna från gamla Valamo, under skydd av finska armén. Minns vi fortfarande? Bryr vi oss?

Klosterföreståndaren har sin övertygelse klar:

– De flesta som kommer hit har bekantat sig med klostrets historia. Nej, Valamo är inte bortglömt.

KOMMENTAR

MAY WIKSTRÖM

Mellan andligt och världsligt

NÄR TVÅ HUNDRA munkar under vinterkriget evakuerades från gamla Valamo slog en rik tradition

ner bopåarna i Finland, på ett sätt som gav den ortodoxa kyrkan genklang långt utöver den en procent stora befolkningsgrupp som tillhör den. Det avskilda heliga klosterlivet, som på finska

kallas *enkelielämä* (änglaliv), lockade mysteriefattiga lutheraner.

I dag kan man krydda södernresan med mysterierna på annat håll, där det finns större och pråligare kloster att besöka. Valamo har en allt smalnande stig att gå för att slå vakt om det andliga livet och samtidigt överleva ekonomiskt. Turisterna är välkomna och välbehövliga, men de

framfusigaste får änglalivet att krackelera. På skyltarna med ordningsregler har man sett sig tvungna att påpeka att det inte är tillåtet att fotografera munkbröderna eller pågående gudstjänst.

Och att hitta den "rätta" världsliga lönsamheten är en utmaning. Som whiskeyn: Den är känslig. Det handlar inte bara om de moraliska frågorna. De

som säger det rent ut undrar varför någon i hela världen skulle vilja köpa en ny och okänd klosterwhiskey från Finland? Varken traditionen eller kvaliteten talar för det. De mest pessimistiska förutspår ett ekonomiskt fiasko, medan andra ortodoxa uttrycker sin besvikelse över att klostret har förvandlats till en marknadsplats. Valamos bokslut har varit sexsiffrigt röda i

ett par år och det har funnit schismer i klostrets ledning, vilka ledde till att klosterföreståndaren fick sparken. Han återinsattes efter att biträdande justitiekanslern förklarade uppsägningen olaglig. I samma veva brann dessutom en 170-årig huvudbyggnad ner. Restaurationsbehoven är oändliga, och utan talkoinsatser skulle klostret antagligen ha svårt att klara sig.

Krasst sett har Valamo nutiden emot sig.

Ändå vittnar de flesta besökare om det lugn som faller över en i avskildheten. Det finns något ödesmättat över det hela, något som varken får eller kan gå förlorat.

Nej, må vara att den pågående tiden inte är för Valamo. Men den eviga tiden har fortfarande ett viktigt hem där.

ELLIPS

Intet nytt under solen

Att jobba på Kyrkpressen kan bland annat innebära att man en helt vanlig arbetsdag

sjunger igenom alla Runebergs bidrag till psalmboken tillsammans med en kollega. Någon särskilt njutbar upplevelse för åhörarna var det inte, då våra kunskaper i psalmskatten var ordentligt begränsade och det där med att sjunga främmande melodier inte heller lyckades problemfritt. Vi fick bläddra oss genom minst tjugo psalmer, ända till psalm 492, innan vi hittade *Jag lyfter ögat mot himmelen* och kunde utbrista: "Ja just det ja, klart vi kan vår Runeberg."

I januari har psalmbokstillägget, som ska finnas i församlingarna till advent 2016, diskuterats intensivt bland unga församlingsaktiva som upplever att för få ungdomssånger tagits med av den arbetsgrupp som jobbat fram ett förslag. Ett av argumenten till att några av de mest älskade ungdomssångerna föll bort var att texten inte höll teologiskt. Ett öde de unga delar med Runeberg: Under en period på tre år i mitten av 1800-talet satt han och skrev psalmer för brinnkärna livet men hans psalmbokförslag med omkring 60 psalmer kritiserades av både universitetsteologer och pietister för att inte vara tillräckligt renlärt.

I den psalmbok som godkändes 1886 togs ändå hela 53 av nationalskaldens psalmer och bearbetningar med. Om Ungdomens Kyrkodagars psalmförslag vinner gehör hos ombuden i kyrkomötet återstår att se. De 28 svärsjungna Runebergspsalmer är inte på väg någonstans men nu finns chansen att göra psalmboken lite mer relevant för lite fler sångare.

CHRISTA MICKELSSON

Otrohet river itu – kan man bli hel?

OTROHET. Den svenska sångerskan och terapeuten Laila Dahl var med om det som ingen vill att ska hända då man lovat varandra trohet i nöd och lust. Hennes man var otrogen. Nu har hon skrivit en bok om smärtan och skammen – för att hjälpa andra.

TEXT OCH FOTO: KAJ AALTO

Löpsedlarna skriker om snedsteg och otrohet så gott som varje dag. Det finns internetsajter som basunerar: Pigga upp ditt förhållande med otrohet! Komiker gör narr av saken. Man frestas tro att otrohet är så vanligt att det är en småsak.

– Så länge man inte varit med om det själv kanske det inte verkar vara en så stor sak. Men är man i en seriös relation så är otrohet i de allra flesta fall väldigt svårt att komma över, säger **Laila Dahl**, med ett 25 år långt äktenskap bakom sig.

Men hon vill också inge hopp. Det behöver inte vara kört efter ett snedsteg. Det är också därför hon efter några övervägande och med sin före detta mans medverkan valde att berätta om det svåra som drabbat dem.

– Man söker ett litet frö i skiten. Den här boken är vårt frö och jag hoppas att den kan generera något gott, säger Laila Dahl som är det före detta parets ansikte utåt.

Total chock

Laila Dahl möter mig en vinterdag i Stockholm, då naturen pudrats i vit skrud. Boken *Att gå sönder och bli hel igen* ska komma från tryckeriet om några dagar. Jag har fått ta del av manuset som rör om i ett ämne som man inte förväntar sig att en kristen artist ska ta upp. Otrohet vill man ofta vara tyst om.

För Laila Dahl kom otroheten som en total chock. Hennes man erkände en dag att han hade ett barn med en annan

kvinna. Han hade under en tid levt ett dubbelliv. Laila Dahls värld gick sönder. Hon och hennes man hade ju utifrån setts som det perfekta paret med tre barn. Hon är en känd kristen sångerska och låtskrivare. Han var sångare och musiker på fritiden och de jobbade också tillsammans med musiken.

– När den värsta chocken hade lagt sig sökte jag efter litteratur om otrohet på internet och i biblioteket. Men det fanns bara några korta kapitel i böcker om kärleksrelationer.

Då föddes idén att skriva själv. Hon hade ju jobbat som parterapeut.

– Det finns en lamhet kring otrohet. Det är som om det bara handlade om vår sexualdrift och att vi får dras med den. Men så gör vi inte med andra problem. Som mobbning till exempel.

I dag flyttar vi inte bara på mobbningsoffret utan frågar oss vad är det som gör att mobbaren mobbar. Laila Dahl menar att vi behöver fråga oss varför är vi otrogna. Hon vill inte fokusera på sex eller moral, utan på respekten i ett kärleksförhållande.

– Den som blivit förläskad i en kollega på jobbet står vid ett val. Ska jag eller ska jag inte? Då ser man de där budskapen skymta förbi. Om alla andra gör det, varför inte jag?

– Om man har något att dölja i ett förhållande, oavsett om det är otrohet eller att man har svindlat bort pengar, så skapas en kil i förhållandet, en kil som blir en spricka. Därför tror jag inte att det man inte vet inte skadar en.

Laila Dahl skriver att man kan förstöra mycket på några minuter.

– Man kan själv skadas invärtes för många år framöver, särskilt om man inte söker hjälp. Man kan leva i bitterhet eller i skuld. Det är oerhört tragiskt.

Fortsätta eller separera

Hur stora är chanserna att man kan fortsätta tillsammans efter otrohet?

– Möjligheterna att kunna gå vidare står i proportion till hur väl man bearbetar otroheten. Det är viktigt att båda deltar, inte att bara den ena gör det och den andra mest ser på.

Det gäller alltså att gå till botten med problemen och försonas. Acceptera att det som hänt har hänt även om det var fruktansvärt. Att vara överens om samma mål, göra saker annorlunda och vara ömsesidiga i respekten till varandra.

– Ja, då finns alla möjligheter att klara det, säger Laila Dahl.

– Men om båda inte gör det helhjärtat blir det svårt. Om det bara är en som drar relationen framåt blir det för tungt.

Det var ungefär det som hände Laila Dahl. Det var inte kärleken som fattades, men hennes man erkände att han inte gått till botten med problemen och var otrogen igen. Då bestämde Laila Dahl sig för att separera. Hon skrämde av hans förmåga att leva dubbelliv.

Hennes före detta man berättar i boken att han inte flydde från sin fru, men att han flydde från sig själv. Först var det en fantasi om något spännande och när tillfället kom så hamnade han där hos en annan kvinna.

– Otrohet är ofta en flyktväg. Ens inre kan vara ett kaos. Eller så är det kaos i förhållandet och man saknar närhet och kontakt. Det behöver inte handla om sex utan kan vara känslomässigt.

– När problem uppstår flyr man hellre än tar itu med dem. En del tar till flaskan, andra börjar spela poker på nätet. Men om du inte löser kaoset så skapar du ett nytt kaos, förklarar Laila Dahl.

Hon vill att vi pratar mer om hur man förebygger otrohet. Det kan man göra genom att bli specialist på sin partner.

– Fråga din partner vad han eller hon längtar efter och berätta vad du längtar efter. Vad behöver du? Vad behöver jag? Möt varandra där.

LAILA DAHL är diplomerad par- och relations-terapeut och artist. Hon driver TerapiStudion och Parterapi Stockholm. Hon har gjort karriär som kristen sångare och även besökt Finland flera gånger.

"Jag led och sörjde och gick sönder, men hade på något konstigt sätt fått tillgång till en himla massa mer kärlek och mod än jag trott var möjligt."

Laila Dahl

Nya norska perspektiv

BOK

Den överraskande nåden

Författare: Per Arne Dahl
Förlag: Libris förlag

"Frånvaron av nåd säger: För sent! Det är inte till någon nytta. Vi får skörda det vi sår. Nåden säger: Våga livet en gång till. Vi kan skörda mer än vi sått,

trots allt. Vår skörd påverkas av det Jesus sådde."

Per Arne Dahl är författare och biskop och en välkänd person i hemlandet Norge. När han nu skriver en bok om nåden utgår han från de olika elementen i gudstjänsten, från inledningsorden till postludiet. Det är ett litet annorlunda grepp som på ett fint sätt gör budskapet konkret. (Som en av kapitelrubrikerna lyder, "Gudstjänsten är hela livet på en tim-

me.") Inom dessa ramar rymms nästan hur mycket som helst, och Dahl lyfter fram alla de svåra frågorna: vår mänskliga svaghet och tendens att döma varandra och oss själva, synden, behovet av bikt och förlåtelse, våra obesvarade frågor till Gud, och behovet att visa – och ta emot – nåd, också från varandra. Han skriver varmt och ärligt utan att skygga för det smärtsamma, och entusiasmen över evangeliets

kärnbudskap går inte att ta miste på.

Lite stör jag mig på att Dahl, speciellt i början, använder ett förmanande "borde" lite väl ofta ("vi som församling borde verkligen"). Manusets hade också mått bra av lite strammare redigering. Här finns gott om guldgruva, men ibland hotar de försvinna i ett överflöd av ord. Styrkan i boken är de många levnadshistorier som Dahl kryddar sin undervisning

med. Det här är en bok att läsa bitvis och med eftertanke – till exempel som en meditativ text i samband med just gudstjänsten.

Som en liten fotnot kan konstateras att boken (förstås) vimlar av citat från norsk litteratur och musik. Nog är vi för det mesta ganska Sverigecenterade i våra referensramar? Det känns riktigt fräscht att byta ut dem mot nya nordiska bekantskaper.

JOANNA NYLUND

Hur Hawking blev Hawking

FILM

The Theory of Everything

Regi: James Marsh
I rollerna: Eddie Redmayne, Felicity Jones, Charlie Cox m.fl.

The Theory of Everything är en film om astrofysikern **Stephen Hawking** och hans (första) fru **Jane**. Den baserar sig på Jane Hawkings memoarer om livet med en av världens mest kända vetenskapsmän.

Även om Jane Hawking får en stor roll i filmen är det här ändå i första hand ett porträtt på den stora mannen själv. Fokus ligger ändå inte på Hawkings vetenskapliga livsverk – efter att ha sett den här filmen är den oinsatta fortfarande inte helt på det klara med precis vad Hawking egentligen upptäckt. Däremot har man full koll på varför och när det började gå utför i paret äktenskap.

När Stephen Hawking var 21 insjuknade han i ALS, en nervsjukdom som leder till att de nervceller som styr kroppens muskler gradvis förtvinar. Prognosen var dålig, som den brukar vara för ALS-patienter, Hawking fick höra att han hade två år kvar att leva. I dag är han 73 och fortfarande aktiv som forskare, även om han sitter i rullstol och har förlorat tal förmågan.

Eddie Desmayne gör ett strålande jobb med att porträttera en man som förlorar sin kropp men aldrig sitt förstånd. Dessvärre får jag en känsla av att han inte har så mycket att jobba med – den åldrande Hawking släpper inte in oss, vi får gissa oss till vad som gömmer sig bakom hans leende.

Märkligt nog känns också Jane ganska avlägsen. Det är knappast förvånande att hon – utmattad av ett liv med små barn och en man som kräver mer vård än barnen – småningom träffar och förälskar sig i någon annan. Senare kommer hon att gifta sig med denna Jonathan, en vän till familjen som till en början blir en sorts allt-i-allo i familjen Hawking. Filmens kanske starkaste scen är glansbilden från en semester vid kusten, där Jane och Jonathan springer omkring med barnen medan Stephen Hawking betraktar dem i bakgrunden, fjättrad vid sin rullstol.

Ett bärande tema i paret Hawkings förhållande är Stephen Hawkings ”intelligenta ateism” och Jane Hawkings gudstro. I **Felicity Jones** skepnad blir Jane en arketypisk naiv kristen, bedårande i sin oskuldsfulla kvickhet, bedårande som en kattunge eller ett lillgammalt barn.

Både då det gäller Stephen Hawkings icke-tro och hans teorier om världssalltets ursprung och då det gäller Janes tro på Gud hade jag önskat mig fördjupning. De måste ju ändå ha fört riktiga diskussioner om frågan, sådana som slutar med att någon blir sårad eller irriterad och vänder sig bort? Det måste ju ändå vara ordentligt smärtsamt någon gång?

Här kommer min största invändning mot *The Theory of Everything*: den känns tillrättalagd, som en sorts beundrarporträtt. Den är en film om människor som lever och ska godkänna manuset.

Ändå är berättelsen så intressant och osannolik att den är värd att berättas.

■ SOFIA TORVALDS

JANE OCH Stephen Hawking spelar krocket strax efter att Hawking fått sin diagnos.

Småmysig stickinspiration

BOK

Garnglädje – mer att sticka och skicka

Redaktör: Anna Braw
Förlag: Libris 2014

Kliar det i stickfingrarna trots att familj och vänner redan har skåpen fulla av handstickat? Har du

restgarn i mängd men ingen aning om vad du ska använda dem till? Då kan *Garnglädje* hjälpa till med inspiration. Precis som de tidigare böckerna i Libris serie om stickning som förbättrar världen bjuder *Garnglädje* på både stick- och virkbeskrivningar och inspirerande berättelser om hur det stickade hjälper. Majoriteten av bokens

beskrivningar gäller barnplagg – behovet av värmande babyplagg är stort och babykofter ger förstås snabbt lön för mödan. Få plagg har en invecklad design, här är det ofta rätstickning som gäller. Vill man sticka något som känns lite skirare finns också den i stickbloggarkretsen mycket välbekanta pyttipannasjalen med.

Layouten varvar textsjoken med färgglada helsidesbilder. De gör boken in-

bjudande, men alla gånger är bilderna inte de mest informativa. Om man till exempel vill virka restgarnsfilten på sidan 68 behöver man inte bara ett restgarnsförråd utan även en viss äventyrlusta – för bilden på en filt i vardande ger inga upplysningar om vilket slutresultat man kan vänta sig.

Insprängt mellan beskrivningarna finns också berättelser av olika personer som jobbar med att föra det

stickade vidare. I allmänhet fokuserar de här inslagen på volontärerna och hjälparbetarna och användningen av plaggen beskrivs i mer allmänna ordalag. Förargligt nog förekommer samma inslag om sjukhuset i nepalesiska Dadelidhura på två ställen i boken.

Som stickbok betraktad är *Garnglädje* knappast nyskapande, men den erbjuder ändå småmysig inspirationsläsning.

■ ERIKA RÖNNGÅRD

PSALMVÄVEN FEBRUARI

1 T	2 O		3 R	4 Y	5 H	6 F		7 L	8 X	9 K	10 N	11 G	12 B	13 M	14 D	15 I	16 X	17 K
18 P	19 A	20 J	21 F	22 E	23 M	24 C	25 Y	26 B	27 R	28 I	29 K		30 L	31 V		32 U	33 X	34 D
35 M	36 C		37 H	38 S	39 Z	40 C	41 R	42 E	43 A	44 Y	45 D	46 N	47 G	48 O	49 P	50 B	51 F	52 Y
53 U	54 Z	55 K	56 A	57 J	58 F	59 P	60 S	61 V		62 I	63 N	64 E		65 Y	66 X	67 A	68 H	69 M
70 Z	71 I	72 M	73 X		74 T	75 L	76 F		77 R	78 Y	79 G		80 C	81 M		82 F	83 J	84 H
85 A	86 N	87 L		88 O	89 C	90 I		91 F	92 A	93 M		94 U	95 R	96 K	97 S	98 B	99 D	100 V
101 N	102 C		103 J	104 I	105 F	106 P	107 V	108 X	109 U	110 C	111 G		112 D	113 O	114 A	115 Y	116 K	117 H
118 I	119 M	120 X		121 D	122 E		123 S	124 Z	125 R	126 T	127 I	128 X	129 L	130 V	131 H	132 C	133 E	134 O

Konstruerat av ANN HUSMAN

- A Lever evigt 43 114 92 85 56 19 67

- B Ett klassiskt elemen 98 12 26 50

- C Tråkig 89 24 110 132 36 80 40 102

- D Har uttrar och änder 14 34 112 45 99 121

- E Mörkbrun konstnärsfärg 122 64 22 42 133

- F Vag 21 82 105 6 76 58 91 51

- G "En fortsättning av politiken med andra medel" (Clausewitz) 11 111 47 79

- H Frånvaro av smuts 117 68 84 37 5 131

- I Kan något väcka 71 90 127 104 15 118 62 28

- J Har båt 57 103 83 20

- K Tättbebyggt område 29 55 17 116 96 9

- L Bottensats 7 87 30 129 75

- M **Mirakelspecies? 81 35 93 119 69 23 13 72

- N Efter avdrag 101 86 10 46 63

- O Levnadstid 2 48 88 113 134

- P Kräver krafter även 106 59 18 49

- R Gav ett anbud 41 125 3 77 95 27

- S Har alla fåglar 60 38 123 97

- T Nätt 1 74 126

- U Kan ätas blodig 109 32 94 53

- V Sammanhängande 31 107 100 130 61

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-Z. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A43, den andra A114 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-Z bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra Psalmväven är psalm 141, vers 3, som börjar med orden "Guds folk, låt dig kallas". Vinnare i förra Psalmväven är: **Britta Isaksson**, Mariehamn, **Margareta Råstu**, Petalax och **Majlis Lindholm**, Ekenäs. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 24.2.2014. Märk kuvertet "Februari-Psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr och vers i Psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

.....

.....

- X "byxorna, de voro stulna väck,
ja, stulna de voro utav mina ben,
och jag stod så naken och ren.
Damerna, de kikade,
de kikade blott mellan fingrarne"

- 66 108 73 8 120 16 128 33
- Y Är ju atlaskota 52 78 44 115 65 25 4

- Z Standard 39 124 54 70

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Djur- och rökfritt par (sista årets Hanken studerande och ingenjör i arbetslivet) söker tvärummare i Helsingfors. Vänligen kontakta 0500472552.

UTHYRES

Etta 28 m², med glasad balkong i centrala Åbo, Nylandsgatan 8. Ledig från 1.3. Tel. 0400-720097

Uthyses renoverad trea i Åbo centrum. Hyra: 900 €+el och vatten 15€/ pers. Tel. 044 3251053

KÖPES

Köpes dödsbon samt källar- och vindstomningar. Ring Stefan 0400 313970 (Esbo)

FAMILJEANNONSER

Varmt tack

till er alla som hedrat minnet av vår käre ÅKE ERIKSSON och deltagit i vår sorg
De anhöriga

Optisk specialaffär

Torggatan 9 Tel. 018-19 226
Mariehamn

Karleby UFs
60:de revy

Regi: Mats Holmqvist
& Anders Hassel
Text: Fritz-Olle Slotte m.fl.

Musik: Alf Mylläri

Scenograf:

Christer Lågländ

Koreograf:

Ida "Inxi" Holmlund

**Gästspel i Helsingfors
söndagen den 22.2 kl.15
på Alexandersteatern**

Biljetter:

Alexandersteatern
tfn 09 676 980

www.lippupalvelu.fi

tfn 0600 10 800
(1,98 euro/min+ppvm)

Stoppa upp den sega
flunssan med zink!KELASIN
zink

- Stärker motståndskraften
- Bra för huden och håret
- Viktig för prostatan

I Kelasin Zink är zinken bunden till aminosyror vilket förbättrar och påskyndar zinkens upptagning.

I naturkostaffärer och på apotek.

Apotekare Bertil Parnell grundade Valioravinto år 1960 för att befrämja hälsa och välmående med naturliga ämnen. Valioravinto är fortsättningsvis ett familjeföretag som utvecklar, tillverkar och säljer naturprodukter av hög kvalitet.

www.valioravinto.fi

Touring Partner

Öst eller väst-
Touring Partner
ger mest!

Peter Söderqvist 0500-162 120
Vasa,
touring.partner@kolumbus.fi

Leschehemmet

Ett svenskspråkigt servicehem, i havs-
nära jugendmiljö, i södra Helsingfors

Hemmet erbjuder tryggt boende med utbildad svenskspråkig personal dygnet runt. Kosthållet förestås av en egen matglad kök.

Vi erbjuder även sjukskötartjänster, läkarmottagning, fysioterapi, frisör och fotvård samt olika aktiviteter. För kortare perioder erbjuds intervallvård.

Kontakta föreståndare för mera information, tfn 040-582 8442
e-post: info@leschehemmet.org
adress: Villagatan 3, 00150 Helsingfors
hemsida: www.leschehemmet.org

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

**Frostpriser
Bågar -50% - 70%**

Ögonläkare, optiker hos oss!

Nykarleby Syncenter
Topeliusespl. 12, Nykarleby
tel. 06-722 0770
fax 06-722 1572

Beställ tid!

Inhemska - Privatägda

Effektiv inkasso

CASH-IN
Ring nu 0207 701 501

www.cash-in.fi

Cash-In är en del av DL Software bolagen.

Unikt serviceboende
invid Brunnsparken i Helsingfors.
Förtjusande lägenheter
med öppen havsutsikt lediga.

För närmare information:
Lisbeth Blomqvist tfn. 040-5828442
eller toimisto@villaensi.fi
se gärna www.villaensi.fi

RESETRÄFF 14-15.3.2015

- Kryssning med Viking Grace
Välkommen med på vår reseträff,
som i år görs i form av minikryssning
Åbo-Stockholm t/r.
Kontakta oss för bokning och mer
information!

14.2 Öppna portarnas dag,
Dragsvik

Resor på sportlovet:

21-22.2	Ikea, Haparanda
23.2	Himos
24.2	Vuokatti
27-28.2	Barnens Umeå med
bl.a. Leo's Lekland
27.2-1.3	Pangerbjudande!
Tallinn
27.2-1.3	En dag i Stockholm
28.2	Vuokatti

Vasa 020 7434520
Närpes 020 7434530
Nykarleby 020 7815360
www.istravel.fi

Tvåspråkig
föreläsning
om katten Onni
på äventyr ca 1 h.

Teaterföreläsning
arrangeras av Luckan:

- Karis 7.2 kl. 11
- Kimito 14.2 kl. 15
- Helsingfors 21.2 kl. 15
- Kyrkslätt 25.3 kl. 10
- Åbo 26.3 kl. 18
- Kristinestad 20.4 kl. 12
- Karleby 21.4 kl. 10

Mera info på luckan.fi

Filmvisning på
Vändagen 14.2

- Ekenäs kl. 11
- Kyrkslätt kl. 12
- Kimito kl. 12.30
- Åbo kl. 13
- Kristinestad kl. 13
- Karleby kl. 13
- Helsingfors kl. 14
- Borgå kl. 15

Camilla Mickwitz filmer
om Emilia och Mimosa
ca 1 h. (2-9 åringar)

Biljetter och mer info
på www.luckan.fi

MAMMA MIA!

i Helsingfors
Sportlovet 27-28.2
Höstlovet 16-17.10
November 14-15.11
och 21-22.11

Må bra på Spa!
Vår 7-14 mars och 2-9 maj
Sommarresa 5-11 juni
och 9-14 aug
Höst 8 dagar 26 sept
och 14 nov
Lååånga Spa 12 dagar 14 nov
Prova på 5 dagar 21 nov

**LINDELL
TRAVEL**
www.lindelltravel.fi
0443 14 15 16

"En rak och ärlig monolog om
vad som händer då någon i
familjen får cancer."

**DEN
DÄR FJÄRDE**

AV BENNY HAAG
REGI ANN-LUISE BERTELL

PREMIÄR 19.2.2015

VASALLEN & TURNÉ

WASA TEATERS BILJETTKASSA
Sandögatan 7, 06-3209330
öppen må-lö kl 12-14.30 & 15-17

WWW.NETTICKET.FI | WWW.WASATEATER.FI

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Kärlek och snömodd

SNÖN YR över Åbo. På barnsängs-avdelningen på sjunde våningen på stora sjukhuset lever vi i en ficka i tiden. Klocktiden har fått kapitulera för ett annorlunda varande. Nu är tiden länkar av ögonblick. Amning, blöjbyte, sömn, blöjbyte, amning.

Den oemotståndliga doften av spädbarn fyller hela rummet. Skrik och tårar, däremellan stillhet, sömn. Jag har fått förtroendet att vara med vid mitt barnbarns födelse och första tid på BB. Minnena kommer tillbaka från min egen mammatid. Euforin och oron är den samma, hormonerna rusar i kroppen. Det verkar faktiskt som om min egen kropp påverkas av det nyfödda barnet också nu – det starka behovet av att skydda och värna det nya livet mot allt ont. Även jag är lättörd, gråtmild och sover fjäderlätt.

Den här baby'n flög länge under radarn. Han kom överraskande och mot alla medicinska odds, glädjen och tacksamheten är oändlig. Barnet är en gåva, ett mirakel. Vi räknar tår och fingrar, skratrar åt att han har sin fars långa fötter. Vi smeker det lilla huvudet, funderar på om det fjuniga kommer att bli svart och krulligt.

Trots all ljuvlighet kan jag inte låta bli att tänka på att under andra omständigheter, i ett land med otillräcklig sjuk- och mödravård, är det osannolikt att både barn och moder hade klarat den här graviditeten. Om hon inte fått sitt insulin, sina täta blodsockermätningar, om kejsarsnitt inte hade varit möjligt. Jag tänker på medsystrar världen över som dör i barnsäng eller efter illegala aborter. Jag tänker på alla de barn som dör av svält och sjukdomar. Jag tänker på att vi faktiskt kan göra väldigt mycket här och nu, genom att till exempel skänka pengar till Kyrkans utlandshjälp. Jag tänker att den vård som vi i vårt samhälle tar för given, saknas i stora delar av världen.

Snön yr över Åbo. Jag måste slita mig från vår BB-bubbla för att göra några ärenden på stan med barnbarnets far. Väglaget är eländigt. Gatorna täcks av blöt snömodd.

Vi sneddar över gatukorsningen vid Åbo svenska teater. Plötsligt är mitt sällskap försvunnet. Jag ser mig förvirrat omkring. Så får jag syn på honom. Han sitter på huk mitt emot den tiggande kvinnan på torget. Det är som en scen ur en svart-vit film. Människorna gör en omväg runt dem, skyndar oseende förbi den unga killen och den tiggande kvinnan på knä i den gråa sörjan. De talar, han på portugisiska, hon på knagglig italienska. Hon är absolut inte rom, säger hon, för folk tror att romer lurar. Hon har ett litet sjukt barn därhemma som hennes föräldrar tar hand om. Hon reste iväg för att få pengar till medicin, nu har hon suttit här på torget i Åbo en lång tid. Jag såg henne inte ens, jag skulle ännu mindre ha vågat stanna och tala, eller sätta mig på huk för att kunna se henne i ögonen.

Mina ögon svämmar över där vid övergångsstället på Eriksgatan i Åbo. Hur eländig världen än ser ut, så finns det också kärlek, empati och solidaritet. Och mitt barnbarn har en pappa med klar blick och stort hjärta.

Katarina Gäddnäs är författare och journalist.

”Euforin och oron är den samma.”

FÖRVALTNING MAKT

Blunda inte för maktmissbruk

Maj Tuomela verkar inte ha läst samma artikel i KP (29.1) som jag. Enligt KP domkapitlet i Borgå utfärdar en varning åt kyrkoherden i Matteus församling för överskridande av befogenheter (det vill säga maktmissbruk), brott mot jävregler (det vill säga nepotism) samt brott mot god förvaltningssed. DK har enligt artikeln i KP inte ifrågasatt gärningen hos de personer, som genom kyrkoherdens klandervärda förfarande anställts och verkat i församlingen. Kyrkoherden har fällits på tre olika punkter – uppenbarligen är det inte fråga om olycksfall i arbetet eller slarv, utan om bristande respekt för lag och rätt i tjänsteutövande.

Att framställa det som skett som något slags civil olydnad till förmån för en behjärtansvärd sak håller inte. Kyrkoherden är inte ett offer för orättmätig maktutövning, utan har själv ur maktposition utövat god-

”Att framställa det som skett som något slags civil olydnad till förmån för en behjärtansvärd sak håller inte.”

tycke. Makt innebär ansvar, vilket domkapitlet sent omsider tog tag i, veterligen i maj 2014, enligt uppgift två år efter att den nepotism som beivrats inleddes i Matteus församling.

Att låta ändamålet helga medlen är en så farlig förvaltningsprincip att riksdag och regering i lag velat skydda medborgare genom att begränsa beslutsfattarens befogenheter i fall som det aktuella. När kommunala eller statliga tjänstemän och beslutsfattare visat sig agera som om lagar och bestämmelser inte gällde dem, har de blivit bötfällda och till

och med avsatta. För motsvarande överträdelse har i det aktuella fallet endast getts en varning. Maj Tuomela bör således utgå ifrån att DK uttryckligen låtit nåd gå före rätt.

I KP 29.1 uttrycker även ett antal anställda och förtroendevalda i Matteus församling att man bör låta kyrkoherdens mål helga hans medel. Att i efterhand rättfärdiga lagbrott med ”folkets vilja” är medlöperi och strider därmed mot folkets, det vill säga de skattebetalande församlingsbornas intressen. Inget hade hindrat att behovsprövade tjänster hade inrättats i laga ordning och offentligen utlysts att sökas. Kyrkoherden kunde och borde då ha jävat sig under hela beslutsprocessen. Så skedde uppenbarligen inte.

Jag vill offentligt tacka den anonyma församlingsmedlem som fäste DK:s

uppmärksamhet på de oegentligheter som beivrats. Allt maktmissbruk, från mobbning och pimsning till förföljelse av oliktankande och slavdrift, grundar sig på att ingen säger ifrån. Det är ett samhällets sundhetstecken att medborgaren vågar göra en anmälan, att rättsinstanser utreder och utfärdar påföljder samt att den tredje statsmakten, i detta fall KP, övervakar både beslutsfattare och rättsväsende. Det handlar nämligen inte om barn- och ungdomsarbetet i Matteus församling. Det handlar om att inte ge fan – egenmäktigheten – ens så mycket som ett lillfinger. Ansvaret för god förvaltning är en nationell angelägenhet.

MARKUS MALMGREN, Esbo. Är inte och har aldrig varit medlem av Matteus församling

OFFERDÖD NÅD

Dödsskulden är betald

Alice Stolpe skrev i sin insändare ”Ingen betalning” (KP 3, 15.1.2015), att hon inte läst att Gud skulle ha behövt någon betalning för att försöna sig med människorna, men att man får rätta henne om man vet bättre. Det är inte svårt.

I Romarbrevet 6:23 står det: ”Syndens lön (följd) är döden, men Guds gåva är evigt liv i Kristus Jesus, vår herre.” Vi stod alltså i dödsskuld till Gud för våra synder (eller finns det nå-

gon syndfri utom Jesus?). Jesus betalade vår dödsskuld med sin egen offerdöd enligt Faderns vilja, men uppväcktes från de döda för vårt rättfärdigande: dödsskulden är betald. Det är bara att tro.

BERTIL TIKKANEN
Helsingfors

RÄTTELSE

Ber, välsignar inte

I Kyrkpressens Bröllopsbilaga, som utkom den 22 januari, stod det felaktigt att personer i samkönade förhållanden kan få kyrklig välsignelse. För tillfället erbjuder kyrkan inte välsignelse, utan en förbönstund tillsammans med samkönade par. Biskoparna har kommit med

anvisningar om hur förbön för par som registrerat sitt partnerskap kan utformas. Det finns inget exakt formulär för hur bönen ska se ut, men en del församlingar har utarbetat en ram för förbönstunden.

Redaktionen beklagar misstaget.

LOCUS
www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aif [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Hej Gud, här bor jag!
Barnens bönbok

Monica Vikström-Jokela
Illustrationer: Mervi Lindman

18⁹⁰
Inbunden, 56 sidor

Barnens egen bönbok leder in i bönerummet genom ord och bild. Knacka på dörren – och se var du hamnar!

Boken innehåller många nyskrivna böner och några gamla bekanta. Här finns även texter som kan läsas som meditationer med små barn. Mervi Lindmans färggranna collagebilder fyller boken.

Fontana Media www.fontanamedia.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

KULTUR ARV

”Också kyrkans roll som förvaltare av vårt gemensamma kulturarv är viktig och resurskrävande.”

Martin Glader, ordförande för Raseborgs kyrkofullmäktige, i Västra Nyland

– Utstäck inte trons gnista i edra hjärtan, utan vattna den så att den bär mycken frukt! var söndagens budskap från predikstolen.

YLVA VIKSTRÖM säger att det finns mycket som förenar kristen tro och feminism. På Ungdomens Kyrkodagar tidigare i år höll hon en workshop på temat.

Vill befria från könsroller

Feminismen är inget som kommer till kyrkan utifrån.

– Vi som är feminister och vill ha jämställdhet finns inne i kyrkan, säger Ylva Vikström.

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Du är kristen feminist. Varför?
– Kristendomen har jag vuxit upp med, feminismen har kommit in senare i livet. Numera kan jag inte få min tro att fungera utan feminismen. Förenklat handlar feminism om vikten av att stå på den svagares sida och det är kärnan också i Jesus budskap, säger **Ylva Vikström** som studerar litteraturvetenskap vid Åbo akademi och i vår skriver sin pro gradu-avhandling om kroppslighet och berättande.

Varför behövs feminism i kyrkan?
– Feminismen behövs överallt i samhället, och kyrkan är en del av samhället. Om man tittar på kyrkans bud-

skap så finns feminismen redan där, men när det gäller hur vi tillämpar den och hur kyrkan fungerar i praktiken finns det mycket att jobba på. En viktig poäng i kristendomen är att människor inte ska behandlas olika enligt kön, men också enligt andra kategorier som till exempel ras och klass.

– I dag är samhället strukturerat så att manliga kroppar inte bara behandlas annorlunda än kvinnliga kroppar, men "manliga" egenskaper värderas också högre än "kvinnliga" egenskaper. Som jag ser det handlar inte feminismen om att kvinnor ska bli mer "manliga". Inte för att inte kvinnor skulle få ta för sig och ha skinn på näsan, men det är viktigare att uppvärdera länge förtryckta

"Feminismen vill komma bort från att vissa egenskaper ska vara knutna till vissa kroppar."

Ylva Vikström

egenskaper som till exempel omtanke och omvårdnad. Feminismen vill komma bort från att vissa egenskaper ska vara knutna till vissa kroppar. Där fungerar feminismen väldigt bra ihop med det kristna budskapet.

Så det är inget självändamål att vi till exempel ska få fler kvinnliga kyrkoherdar?

– Jag tycker att kvotering är ett viktigt verktyg för att nå en punkt där vi på lika grunder kan fundera på hur vi skapar andra strukturer än de där mannen automatiskt anses vara lämpad att predika, tala och sköta den intellektuella biten. Men på ett större plan önskar jag att kyrkan inte hade en så hierarkisk struktur. Jag förstår att vi behöver ledare, men ledarskapet kan vara mindre auktoritärt. Att leda kan vara att tjäna.

Vilka är de största bristerna i kyrkan/församlingen när vi talar om jämställdhet?

– Min magkänsla säger att det i kyrkan finns en syn på feminism som något som kommer utifrån och pockar på uppmärksamhet, istället för något som kommer inifrån. Men vi som är feminister och

vill ha jämställdhet finns inne i kyrkan. Det samma gäller hbtq-rörelsen. Vi vill inte förändra kyrkans budskap, utan vi som är kristna feminister ser att det här ÅR kyrkans budskap. Det är inget vi inkorporerat, även vi står i dialog med resten av samhället.

– Jag tycker över huvud taget att kyrkan fastnat i tvåköns tänkandet och på det planet finns mycket att göra till exempel i skribabiliteten. Problemet är kanske att man tänker att vi förlorar något på att sluta värna om könsroller. Det är inte så att man inte får vara en flicka, men man ska inte behöva vara det bara för att det finns en sådan förväntning. Vi ska stöda unga att vara sig själva. Och det har egentligen väldigt lite att göra med vår könsroll.

Hur kan man i vardagen jobba för jämställdhet i församlingen?

– Vi kan se på vem som gör vilka saker i församlingen, variera så mycket som möjligt och jobba med kvotering. Vem kokar kaffe, vem läser texten, vem tar hand om barnen? Undersökningar visar att när ordet är fritt talar männen. I förtroendeor-

gan kan man börja med att fråga sig vem det är som talar mest. Blir det jämlikt av sig självt eller behöver vi lära oss? Det handlar inte om att någon har en ond agenda och med flit upprätthåller strukturer. Också vi som vill förändra systemet måste rannsaka oss själva.

– Jag är också för att luckra upp hur vi talar om Gud. Vi är överens om att Gud står ovanom könskategorier, men ändå talar vi om "Herren" och "Fadern", för att det är invant. Finns det något att vinna på att i högre utsträckning tala om Gud som "Modern"?

– Som jag ser det handlar feminism om att stå på den svagares sida. En konkret sak är att hela tiden fundera om vi gör det. Är vi på den svagares sida? Eller finns det ut-satta grupper som vi inte bryr oss om? Här är det viktigt att gå i dialog och jobba tillsammans med den man vill hjälpa i stället för att komma med hjälp ovanifrån.

Händer det att du missförstås av feminister som inte är kristna?
– Många av mina närmaste vänner hör inte till kyrkan. Visst händer det att människor förvånas när de hör att

jag är kristen. En del funderar på hur jag får det att gå ihop. Folk har en bild av kyrkan som väldigt konservativ, patriarkal och värnande om könsrollerna. Men det är orättvist att kyrkan får den stämpeln. Inte för att det inte skulle stämma i många fall, men för att kyrkan är en bland många med samma problem. Konst- och kulturfältet kämpar med samma problem, där finns också snäva ramar. Kyrkan är inte ensam bärare av patriarkala strukturer, utan en del av samhället, men kyrkans budskap bygger inte på det konservativa i sig.

På Ungdomens Kyrkodagar ledde du workshopen "Flickigt - tjejgrupp och kristen feminism". Vad diskuterade ni där?

– Vi höll det enkelt och jordnära och vi talade bland annat om skillnaden mellan kön och könsroll och funderade på vilka egenskaper som deltagarna upplevde att var kvinnliga och okvinnliga och vilka laddningar de har. Vi talade också om att feminism kan se ut på olika sätt. Det handlar inte om att hitta ett nytt ideal för hur man ska vara, utan att befrias från rollerna.